

بدعت ها از دیدگاه قرآن و حدیث و
روش مقابله امامان معصوم(ع) با آن

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: فرزانه میر علی

استاد راهنما: دکتر غلام حسین تاجری نسب

مقطع:

استاد مشاور: دکتر کاظم عسکری

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: اصول دین

تاریخ دفاع: 1387

واحد:

کلمات کلیدی: بدعت، سنت، امامان معصوم، حیط اعمال

مسئله بدعت که به مفهوم کاستن و یا افزودن چیزی خارج از دین به دین می باشد، یکی از مسائل مهم و حساس در امر دین است که لازم است حدود و مصادیق و علل ایجاد آن در احکام و عقائد دینی به خوبی روشن شود. تحقیق حاضر با این هدف انجام شده که علل پیدایش بدعت ها را از نگاه قرآن و نیز از نگاه احادیث و متون تاریخی و راه مقابله با آنها را بررسی کند. همچنین نمونه هایی از بدعت های سیاسی، اجتماعی، بدعت در احکام فقهی و بدعت در اعتقادات را ارائه دهد و مبارزه ائمه اطهار علیهم السلام با آنها را نیز بررسی کند. موضوعات این رساله به چهار فصل تقسیم شده است: فصل اول به بررسی مفهوم بدعت و سنت و کاربرد آن در متون اسلامی پرداخته و نظر شیعه و سنی را در مورد بدعت آورده است. فصل دوم به توضیح و تفسیر آیاتی از قرآن حول مفهوم بدعت پرداخته است؛ از جمله بدعت رهبانیت و بدعت جاهلیت در مورد حیوانات را در دو آیه و نیز علل و منشا بدعت ها را از نگاه قرآن از جمله تفرقه و اختلاف، دروغ بستن به خدا، دنیا دوستی و منافع اقتصادی، پیروی از ظن و گمان، تعصب، ترویج جبرگرایی، جهل و خرافات و تقلید کورکورانه را بررسی کرده و نیز مقابله با بدعت ها را در قرآن در ضمن آیاتی توضیح داده شده است که شامل اطلاعات از خدا و رسول و اولوالامر، پیشی نگرفتن در حکم دادن از خدا و رسول، عذاب اهل بدعت، حرمت بدعت، بار گناه بدعت گذار و حبط شدن عمل بدعت گذار. در فصل سوم علل پیدایش بدعت ها با استفاده از متون حدیثی و تاریخی در چند عنوان آورده شده است که از جمله مهم ترین علل بدعت، ساده اندیشی مسلمانان، جهل و تسامح در امر دین، مقدس مآبی یا تعبد گرایی افراطی، شناخت ناقص دین، کنکاش در امور پیچیده و مبهم، اجتهاد در مقابل نص، جلوگیری از نشر احادیث پیامبر و جعل حدیث را بررسی کرده است. و نیز در بخش دوم آگاه کردن مسلمانان از بدعت ها در قالب احادیثی از ائمه علیهم السلام آورده شده است. بالاخره در فصل چهارم بدعت ها به سه دسته سیاسی، اجتماعی و بدعت در احکام فقهی در زمان خلفای ثلاثه و نیز بدعت در اعتقادات تقسیم شده و مبارزه ائمه اطهار علیهم السلام را با آن در قالب سیره و حدیث توضیح داده است. در این رساله بدعت فرقه

های صوفیه، مفوضه، جبریه و غلات بررسی شده است. تابش انوار این حدیث نبوی روشنگر ذهن انسان در فهم و دریافت مفهوم بدعت است: حلالی حلال الی یوم القیامة ، و حرامی حرام الی یوم القیامة ، ألا وقد بینهما الله عزّ وجلّ فی الكتاب ، و بینتهما لکم فی سنتی و سیرتی ، و بینهما شبّهات من الشیطان و بدع بعدی ، من ترکها صلح له أمر دینهای مردم، حلال من تا روز قیامت حلال و حرام من نیز تا روز قیامت حرام است و آگاه باشید که حرام و حلال را خداوند در قرآن تبیین فرموده و من آنها را در سیره و سنتم تبیین و مشخص کرده ام و بین حلال و حرام شبّهات و بدعت های بعد از من می باشد که هر کس این شبّهات را ترک کند امر دین او اصلاح می شود.